

Humoresk toneel van jubilerend Spot '70

Zaterdagavond: een vol Dorpshuis in Warmenhuizen en een bomvolle bühne. Toneelvereniging Spot '70 viert het 15-jarig bestaan met 'De Hollandse Ronselaar'. Op het toneel 34 rollen, achter de schermen evenveel medewerkers. Regie: Jeanne Krijgsman. Reprise aantaande zaterdag, zelfde tijd en plaats.

„Los, spletsj...halen!, Los, spletsj...halen!, Los, spletsj...halen!” Ronselaar Pikkum vertelt onder het genot van goedsmakend gerstenat over de valse romantiek van het zeemansleven bij de VOC. De plastische wijze waarop Pikkum het kielhalen beschrijft is kenmerkend voor de humor in De Hollandse Ronselaar, waaraan regisseuse Jeanne Krijgsman zelf het nodige heeft toegevoegd.

Zo'n 300 jaar geleden schreef de Engels/Ierse auteur George Falquhar een aantal 'comedies of manners'. De meeste stukken zijn in de vergetelheid geraakt, maar 'The beaux Stratagem' (1707) en 'The Recruiting Officer' (1706) duiken vanwege hun levendige karakter zo nu en dan weer op. Chiem van Houweninge

bewerkte het laatste stuk tot De Hollandse Ronselaar, een vrolijke komedie die zich rond 1700 in Enkhuizen afspeelt.

De eerste vijf minuten denkt men terecht te zijn gekomen in een spel vol hoogdravende en moraliserende teksten. De intro met zang en plechtige declamatie doet dat sterk vermoeden. List en bedrog zijn echter niet alleen elementen waarmee zeelui worden geronseld; het publiek krijgt eerst een portie. Voor men het weet, bruijst het stuk van leven en wordt men aan de lopende band getraceerd op subtiële humor met een stevige vleug cynisme.

Schelmenstreken

De versie van Chiem van Houweninge heeft genoeg ruimte voor vrolijke schelmenstreken, maar Jeanne Krijgsman maakte haar Ronselaar tot een soort totaal toneel met eigentijdse aanvullingen. Als de kleurrijke 'Eter van een Knetter' voor het degenegeweld van zijn tegenstander het hazepad kiest; dan loopt hij zich plat op de bokshandschoen van een zeemansweduwe. Andere eigentijdse grapjes zoals de chirurgijn met garagegereedschap, het vangen van een blikken visgraat, het gebruik van een home-trainer en de persoonsver-

wisseling tussen Michiel Adriaansz. de Ruyter en Spot '70-acteur Dirk de Ruyter moeten even wennen, maar doen bevestigen geen afbreuk aan het tijdsbeeld dat wordt opgeroepen.

Mede door de kleding, die Jeanne Krijgsman zelf ontwierp, blijft het tijdsbeeld van de Gouden Eeuw bestaan. Door gebruik te maken van verouderde gordijnstoffen werd er niets van die illusie afgetornd. Kledinggrapjes, zoals het steeds terugkerende verstellapje om de afhankelijkheid uit te beelden en de dubbele hoed van de schout, die van twee walletjes eet, geven aan dat aan ieder detail aandacht is geschonken.

De toegevoegde scènes zijn dermate levendig, dat het toneel soms ontaardt in één grote heksenketel. Dat hierdoor het eigenlijke verhaal even verloren raakt, is weinig hinderlijk: in de Hollandse Ronselaar van Spot '70 is het verhaal ondergeschikt geworden aan de presentatie. Weloverwogen belichting, subtiële muzikale ondersteuning, kleurrijke kleding, een goed decor en inspirerende spelers zijn ingrediënten, die de opgediende kost buitengewoon licht te verteren maken.

● BOB DE MON

